

Koray Çalışkan

koray.caliskan@radikal.com.tr

Siyasi İslam'ın vesayetinde bir sosyal İslam mı? Yoksa bağımsız siyasi alanı tanınmış ve hatta ileride tanımlanabilecek bir sosyal İslam mı?

MİT krizi hakkında yazarların farklı yorumları bir tarafa, bir konuda herkes net. Erdoğan'ın tercihlerine dair ciddi bir müdahale söz konusu. Bunu AKP de böyle yorumladı. Önce görevden almaları semptomu yok etti. Sonra duruma özel kanun yoluyla sorunun tekrar ortaya çıkmasını engellemeye karar verdi. Meselenin demokratikleşme ve hukuk devleti çerçevesinde çözülmesini isteyen herkes AKP'yi demokratik açılımlar marifetiyle çözüme ikna etmeye çalıştı. Başarısız oldular, olduk. Cumhuriyet tarihinin taraflarının belli olmadığı en ilginç krizini yaşıyoruz. Bir tarafta AKP var. Diğer taraf kim? Konu hakkında yazılanlar dört sonuca varıyor.

1- Bu konuda konuşmasak.

Yorumcuların bir bölümünün savundukları anafikir “bu meseleyi konuşmayalım yoksa herkes zarar görür.” Suskunlar meseleye nasıl yaklaşacaklarını bilmiyor. Cemaat mi deseler, Fethullah Gülen mi deseler, Gülen Cemaati mi deseleyer bilemiyorlar. Meseleler hakkında konuşunca zarar gören tek demokrasi bizimkisi.

2- Konuşalım ama sorun yok diyelim.

Bu grup “siyasal İslamı temsil eden en büyük güçle sosyal İslamı temsil eden hükümet arasında bir gerilim yok, olamaz, bu meseleye bu şekilde girmeyelim” diyenlerden oluşuyor. Bu gruptakiler tüm Türkiye’de cemaat ve AKP arasında bir gerginlik olduğuna dair en azından bir algının var olduğunu kabul ediyor. İlk grup gibi, meseleyi Ali Bayramoğlu’nun “saray içi çekişme” olarak tanımlamasına karşı çıkan bu grup yine ilk grup gibi tartışmanın fikri tarafı oluyor. Bu grubun en açık sözlüleri sorun olduğunu bildiklerini hissettiriyor, (tarihçiler bugünlerde yazılanları okuyacak, unutmuyorlar) ama bunlar dahi en azından “deşmeleyim” diyor.

3- Sorun var, ne olduğunu anlayalım.

Cemaat ve AKP arasında bir sorun olduğunu kabul eden bu grup kendi arasında üçe ayrılıyor. İlk grup “sorun var, ama yanlış anlamadan kaynaklanıyor, çıkarlar aynı” diyor. Daha çok cemaate yakın yazarlar bu konuda Erdoğan’ın en sevdiği ve hatta arada sırada söylediği bir şarkıyı anımsatıyorlar: “Beraber yürüdük biz bu yollarda”. “Sorun var bir bakalım” diyenlerin ikinci alt grubu cemaatin devlet içinde örgütlendiğini, bu konuda hak ettiklerinin azını aldığını düşündüğünü ve bir süredir bu durumdan da hazzetmediğini söyleyerek biriken rahatsızlıkların MİT müdahalesiyle su üstüne çıktığını anlatıyorlar. “Soruna bakalım” diyenlerin son alt grubu da bu sorunun demokrasilere yakışmadığını, sosyal İslam’ın hiyerarşik ve enformal yapısının, açık ve eşitlikçi örgütlenme anlayışıyla çeliştiğini, bu nedenle müdahalenin gayri meşru olduğunu savunuyorlar. Bu gruba göre çözüm AKP’nin demokrasinin evrensel prensiplerini bir an önce ve tavizsizce kabul etmesi.

4- Sorun var, çözülmesin diye çalışalım.

Bu grup fırsatçılardan oluşuyor. Meselenin ne olduğunu en az birinci ve ikinci grup kadar önemsemeyen ve bu durumdan en az onlar kadar siyasi yatırımla nemalanmaya çalışan, Ergenekon destekçisi, eski devlet aşığı vesayetçilerden oluşuyor. Formel siyasete girmeden formel yapılarda söz sahibi olmanın sorunlarını dahi görmek istemeyen, “albirine vur öbürüneci” bu grup sorunu

basit bir kayıkçı kavgası olarak görüyor. Oysa mesele Türkiye siyasetini derinden etkileyecek bir yeni dönemin habercisi. Basit bir kavga değil.

Ve bir sonuç

Bu tartışmanın gideceği yönün en parlak işaret fişeğini Ali Bulaç “fitne” başlıklı yazısında Zaman’da attı. İslami hareketleri siyasi, sosyal ve kültürel akımlar olarak görüp, siyasi İslam’ın gücünü sosyal İslam’ın örgütlenmesine bağladı. Bu ittifakın arasına fitne sokulmaya çalışıldığını söylerken, aslın sorunun sosyal İslam’ın hangi tür bir siyasileşme modeli olacağına düşünülmesi gerektiğini ima etti. Bulaç’a göre gerçek mesele sosyal İslam’ın Ortadoğu demokratikleşme sürecinde formal siyasete eklemlenmesinin nasıl mümkün olacağı.

MİT krizinin ertesinde tartışılmaya başlayacak konu bu olacak. Siyasi İslam’ın vesayetinde bir sosyal İslam mı? Yoksa bağımsız siyasi alanı tanınmış ve hatta ileride tanımlanabilecek bir sosyal İslam mı? Bulaç’ın “yeni bir demokrasi süreci” dediği yapının asli parçası, yani modelin siyasi aksamının bir bölümü sosyal İslam olacaksa, bunun mahiyeti ve meşruiyeti, MİT krizinden daha gergin bir tartışma açacaktır.